

Ensemble
**OPERA
DIVERSA**

OPERA / HUDBA / MEDVĚD / ZEMĚŘESENÍ

POCTA
FRANTIŠKU EMMERTOVÍ

ANGLICKÁ POLYFONIE
(Parsons, Byrd, Purcell, Stanford, Vaughan Williams, Howells)
A SKLADBY FRANTIŠKA EMMERTA

15. 6. 2015 v 19:00
kostel sv. Augustina, náměstí Míru, Brno

PROGRAM

Ralph Vaughan Williams: *Kyrie ze Mše g moll*
OctOpus Vocalis & Versus

František Gregor Emmert:
Devět žalmových písní pro soprán a varhany I.
Hana Škarková & Ondřej Můčka

William Byrd: *Tristitia et anxietas*
OctOpus Vocalis

Henry Purcell: *Hear my prayer*
OctOpus Vocalis

František Gregor Emmert:
Devět žalmových písní pro soprán a varhany II.
Hana Škarková & Ondřej Můčka

Robert Parsons:
Credo quod redemptor meus vivit
Versus

Charles Villiers Stanford: *Beati quorum via*
Versus

František Gregor Emmert: *Pater noster*
Hana Škarková & Ondřej Můčka

František Gregor Emmert: *Os justi*
Versus

Herbert Howells: *Nunc dimittis*
OctOpus Vocalis & Versus

OBSAZENÍ

ansámbl OctOpus Vocalis, sbormistr Martin Franze
Ensemble Versus, komorní sbor pro duchovní hudbu
sbormistři Veronika Hružová a Vladimír Mañas

Hana Škarková, soprán

Ondřej Můčka, varhany

produkce:

Zdeněk Nečas, Lubor Pokluda,
Petra Čtveráčková, Lenka Zlámalová

grafika: Sylva Marková

dramaturg a umělecký vedoucí: Vladimír Mañas

K PROGRAMU

Společný koncert dvou brněnských komorních sborů Ensemble Versus a OctOpus Vocalis představuje nevšední program z děl anglických autorů 16. až 20. století (Parsons, Byrd, Purcell, Stanford, Vaughan Williams, Howells) a skladeb nedávno zesnulého Františka Emmerta (1940–2015). Ze sborové tvorby zazní jeho dvě drobné, ale působivé skladby, které v premiérách provedly právě zmíněné sbory. Emmertova výsostně originální a působivá vokální tvorba pak bude představena dvěma cykly *Žalmových písní* (1986), které přednese sopranistka Hana Škarková a varhaník Ondřej Múčka. Právě v podání Hany Škarkové září Emmertovy skladby největším možným leskem. *Žalmové písně* pak i z hlediska varhanního představují technicky náročné a zároveň nápadité hudební plochy.

Díla zmíněných anglických autorů není nutné chápat jen jako určitou přehlídku svébytnosti ostrovní hudební kultury, ač k tomu jejich sestava rozhodně vybízí. S výjimkou Thomase Tallise a Benjamina Brittena jsou zde zastoupeni všichni slavní angličtí skladatelé, náš program ale zároveň upozorňuje na autory neprávem pozapomenuté. V zástupu renesančních skladatelů je to Robert Parsons (cca 1535–1571/2), pozdním představitelem anglické romantické tradice (zejména v kontinentální perspektivě) je pak Herbert Howells (1892–1983). Je zároveň nutné dodat, že latinský text Simeonova chvalozpěvu *Nunc dimittis* zhudebnil v pouhých sedmnácti letech. Z hlediska celého programu je toto moteto určitým protějškem úvodní skladby, části *Kyrie ze Mše g moll* pro dva sbory a kvartet sólistů, jednoho

z vrcholných děl Ralpa Vaughana Williamse (1872–1958).

Jednotlivé skladby anglických autorů vytvářejí zároveň určitý oblouk od textů prosebných, od úvodního Kyrie, sklíčeného textu Byrdova a Purcellovy usilovné modlitby v jeho anthem, přes slova starozákonní knihy Jób, která mají své důležité místo v pohřebních obřadech, až po úvodní slova žalmu 119:

Blahoslavení, kteří vedou bezúhonný život, kteří kráčejí po stezkách Páně.

František Emmert jako by těmito slovy žil, jako by je zosobňoval. Proto po jeho skladbách *Pater noster* (Otče náš), která je přepracovanou verzí zhudebnění modlitby Páně, a *Os justi* (Ústa spravedlivého budou rozjímat o moudrosti), která vznikla jako protipól slavného zhudebnění téhož textu od Antona Brucknera, zazní zmíněné Howellovo *Nunc dimittis*. V křesťanské liturgii zaznívá tato modlitba vždy v závěru dne, jsou to slova starce Simeona. Když spatřil malého Ježíše přineseného do chrámu, pronesl onu modlitbu, zachycenou v Lukášově evangeliu a zemřel:

Nyní propouštíš služebníka svého v pokoji... neboť mé oči viděly tvé spasení - světlo, které si připravil přede všemi národy.

František Emmert (1940–2015) vystudoval kompozici ve třídě Jana Kapra na Janáčkově akademii múzických umění, v rámci umělecké aspirantury pak pokračoval ve studiu u Miloslava Ištvana. Po dokončení aspirantury vyučoval tamtéž hudební teorii a instrumentaci, v letech 1975 až 2012 pak také skladbu.

V jeho četné tvorbě včetně dnes netypického množství symfonií (celkem 25, dosud provedeno pouze prvních devět) a oratorií se jednoznačně prosazuje duchovní tematika v širokém rozpětí od užití biblických a liturgických textů, duchovní poezie až k inspiraci v čistě instrumentálních kompozicích. V posledních dvaceti letech také jednoznačně vzrůstá zájem o jeho skladby, z nichž mnohé vznikly na objednávku konkrétních interpretů nebo ansámbľů. K posledním rozsáhlejším cyklům patří moteta *Nirmal hridaj*, premiérována v roce 2014 sbory Vox Iuvenalis a Ensemble Versus. Velké množství skladeb pro větší provozovací aparát však zůstává dosud neprovedeno, jednu z výjimek představují premiéry v podání Ensemble Opera Diversa. Na duben 2016 připravuje uvedení jeho *25. symfonie* a *Jáková zápasu*.

Krátká kompozice Os justi meditabitur vznikla na podzim roku 2010 jako šestá část sedmidílného cyklu Nirmal hridaj (název jednoho z domů Matky Terezy v Kalkatě, kde pečovala o nejchudší z chudých). Skladba je dvojsborová. První sbor představují dva sólové soprány, které vytvářejí nad skladbou klenbu složenou z několika drobných kánonů v hybnějším tempu. Harmonie druhého sboru jsou uvedeny v klidnějším rytmu v hymnické podobě.

František Emmert

INTERPRETI

Hana Škarková, rozená Šrubařová (1978), je brněnská sopranistka, absolventka Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Hudba a zpěv se staly jejím hlavním vyjadřovacím prostředkem a životní náplní. Její doména je především repertoár lyricko-koloraturní. Žánrově se věnuje hlavně vážné hudbě, opeře a koncertním vystoupením, ale v soukromí s oblibou skládá, a to jak vážnou hudbu, tak i pop. Její písňový cyklus *Nálady a smutky* byl natočen pro Český rozhlas v Praze a již několikrát vysílán. V repertoáru má množství hudebních děl od baroka až po současnou tvorbu. Od roku 2009 vyučuje na brněnské konzervatoři obor zpěv.

Pravidelně spolupracuje s Ensemble Opera Diversa, především v rámci operních produkcí. V červnu 2012 uvedl Ensemble Opera Diversa také její rozsáhlou kantátu *Duše pout Emilie* pod taktovkou Tomáše Krejčího. V rámci koncertu s názvem *Ostrov uprostřed proudu / anglická orchestrální tvorba 20. století* (24. června 2015) uvede společně s orchestrem Ensemble Opera Diversa brilantní písňový cyklus *Les Illuminations* Benjamin Brittena.

Ondřej Můčka, varhaník a sbormistr u sv. Jakuba v Brně a organolog brněnské diecéze, je absolventem Katolické chrámové hudby na Hudební univerzitě v rakouském Grazu. V letech 2006–2009 se věnoval též pedagogické činnosti na církevní konzervatoři v Olomouci; spolupracuje s mnoha tělesy specializovanými na starší hudbu. Je členem brněnského souboru Societas Incognitorum a sólistou souboru Grazer Choralschola.

ansámbl OctOpus Vocalis

Jádrem ansámblu OctOpus Vocalis je osm zpěváků a umělecký vedoucí, který se také občas ke zpěvu přidá. Repertoár souboru není vymezen žádným obdobím ani žánrem. Vzhledem ke komornímu obsazení se často věnuje skladbám z období renesance, baroka a 20. a 21. století, ale zabrousí také do kvalitní populární hudby a jazzu.

Většina členů se poprvé setkala v dětském sboru Kantiéna pod vedením Ivana Sedláčka. Od té doby spolupracovali na mnoha projektech, ať už v rámci větších hudebních těles, komorních ansámblů či sólových vystoupení. Rozhodnutí zpívat společně v sólově obsazeném ansámblu pramení především z možnosti interpretovat zajímavé skladby z domácího i světového repertoáru a chuti experimentovat s kompozicemi, jež jsou původně určené pro větší obsazení; v sólovém podání však získávají mnohdy nový rozměr a souvislosti.

OctOpus Vocalis pravidelně vystupuje na sólových recitálech i v rámci hudebních festivalů. V roce 2014 mimo jiné uvedl na Velikonočním festivalu duchovní hudby v Brně v české premiéře *Responsoria Tenebrae* polského skladatele Pawła Łukaszewského. Sbormistrem je Martin Franze.

www.octopusvocalis.cz

Ensemble Versus vznikl v roce 2003 jako komorní sbor studentů Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Od svého počátku působí pod záštitou Ústavu hudební vědy FF MU. V roce 2009 se stal součástí brněnského sdružení hudebníků Ensemble Opera Diversa.

Repertoár sboru je soustředěn na duchovní hudbu 16., 20. století a na duchovní díla současných skladatelů (Ondřej Kyas, Alain De Ley, František Emmert). Ensemble Versus postupně vybudoval několik tematicky zaměřených zpívaných rozjímání s repertoárem a cappella. Na tematických programech duchovní hudby 16. a 17. století spolupracuje s ansámblem dechových nástrojů Capella Ornamentata (umělecký vedoucí Richard Šeda).

Kromě těchto vlastních vystoupení se soubor podílel na větších, vokálně instrumentálních projektech: na provedení *Requiem* W. A. Mozarta a A. Salieriho (dir. Andreas Kröper) s orchestrem Concertino notturno Praha a sólisty v rámci Smetanovských dnů Plzeň v únoru 2009, tehdy v počtu dvanácti zpěváků. Spolu s orchestrem Ensemble Opera Diversa (EOD), sborem Vox Iuvenalis a sólisty (dir. Jan Ocetek) provedl v premiéře *Stabat Mater* Ondřeje Kyase (březen 2010, repríza září 2012). Pod vedením Andrease Kröpera se v září 2010 podílel s orchestrem EOD na novodobé premiéře gratulační kantáty Antonia Salieriho v Náměšti nad Oslavou. S orchestrem Ensemble Opera Diversa uvedl mimo jiné v premiéře také chrámové skladby Ondřeje Kyase *Magnificat* (2012) a *Te Deum laudamus* (2014).

Sbor založil Vladimír Maňas, na jeho vedení se podílí spolu se sbormistryní Veronikou Hřůzovou.

www.ensembleversus.cz

TEXTY

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Pane, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Pane, smiluj se.

Tristitia et anxietas occu-
paverunt interiora mea.

Smutek a úzkost mne pohl-
tily.

Mœstum factum est cor
meum in dolore,
et contenebrati sunt oculi
mei.

Učiněno jest smutným mé
srdce v bolesti,
zatměly se mé oči.

Væ mihi, quia peccavi.
Sed tu, Domine,
qui non derelinquis spe-
rantes in te,
consolare et adjuva me prop-
ter nomen sanctum tuum,
et miserere mei.

Běda mi, neboť jsem zhřešil.
Však ty, Pane,
který neopouštíš ty, kteří v
tebe doufají,
utěš mne a pomoz mi pro své
svaté jméno
a smiluj se nade mnou.

Hear my prayer,
O Lord,
and let my crying come unto
thee.

Vyslyš, Pane, mou modlitbu,
dopřej sluchu mým nářkům.

**Credo quod Redemptor
meus vivit**

Věřím, že můj Vykupitel žije

et in novissimo die de terra
surrecturus sum

a že v den poslední ze země
zase vstanu

et in carne mea videbo Deum
Salvatorem meum.

a ve svém těle uvidím Boha
Spasitele svého.

Beati quorum via integra est,
qui ambulant in lege Domini.

Blaze těm, kdo žijí bezúhonně,
těm, kdo se řídí Hospodínovým zákonem!

Pater noster qui es in caelis,
sanctificetur nomen tuum.
Adveniat regnum tuum.
Fiat voluntas tua
sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum quotidianum
da nobis hodie,
et dimitte nobis debita nostra,
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.
Et ne nos inducas in tentationem
sed libera nos a malo.
Amen.

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé,
přijď království tvé,
buď vůle tvá
jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám
dnes
a odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim
viníkům
a neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
Amen.

Os justi meditabitur
sapientiam, et lingua
ejus loquetur judicium.
Lex Dei ejus
in corde ipsius:
et non supplantabuntur
gressus ejus.
Alleluia.

Ústa spravedlivého šeptají
moudrost a jazyk
ohlašuje právo;
zákon svého Boha
má v srdci,
jeho kroky
nezakolísají.
Aleluja.

Nunc dimittis servum
tuum, Domine,
secundum verbum tuum in
pace:
Quia viderunt oculi mei sa-
lutare tuum
Quod parasti ante faciem
omnium populorum:
Lumen ad revelationem gen-
tium,
et gloriam plebis tuae Israel.

Nyní propouštíš v pokoji
svého služebníka, Pane,
podle svého slova,
neboť mé oči viděly tvé spa-
sení,
které jsi připravil přede vše-
mi národy:
světlo, jež bude zjevením po-
hanům,
slávu pro tvůj lid Izrael.

ENSEMBLE OPERA DIVERSA V ROCE 2015

24. června., 19.00, Reduta, Zelný trh

OSTROV UPROSTŘED PROUDU

Britten, Holst, Howells, Vaughan Williams

smyčcový orchestr Ensemble Opera Diversa,

soprán Hana Škarková, dirigentka Gabriela Tardonová

15. září, 19.00, Dům umění města Brna

ENSEMBLE OPERA DIVERSA

A HOBOJISTA VILÉM VEVERKA

Kyas, Haas, Novák, Klein

smyčcový orchestr Ensemble Opera Diversa,

dirigentka Gabriela Tardonová

2. listopadu, 19.00, Dům umění města Brna

Z HLUBIN

Dmitrij Šostakovič: *14. symfonie* pro soprán, bas, smyčce,
perkuse

Lucie Kašpárková soprán, Jan Štáva bas,

Martin Opršál perkuse

smyčcový orchestr Ensemble Opera Diversa,

dirigentka Gabriela Tardonová

Ensemble
**OPERA
DIVERSA**

OPERA / HUDBA / MEDVĚD / ZEMĚTŘESENÍ

BRNO
MĚSTO
HUDBY

Opera
PLUS

A2
kulturní zprávnídeník

radio

MINISTERSTVO
KULTURY

B | R | N | O

 SolidVision

www.operadiversa.cz

Podpořte nás, číslo účtu 205149060/0300. Děkujeme!

**Koncert se uskutečňuje za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR a statutárního města Brna.**